

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 06 0 K 010529 18 Kž 8
Sarajevo, 25.10.2018. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Nidžare Zlotrg kao predsjednice vijeća, Jasmine Begić i Slavka Pavlovića kao članova vijeća, uz sudjelovanje Amele Kešan kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih S.H. zbog tri krivična djela Ubistvo iz člana 166. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, te optuženih A.H., S.H.1 i A.H.1 zbog krivičnog djela Sprečavanje službene osobe u vršenju službene radnje iz člana 358. stav 1. u vezi sa članom 31. istog zakona, odlučujući o žalbama branitelja optuženih S.H., A.H. i A.H.1, izjavljenih protiv presude Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 06 0 K 010529 17 K od 25.04.2018. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 25.10.2018. godine u prisustvu zamjenice glavnog federalnog tužitelja A.T., optuženih S.H. i A.H.1, branitelja optuženog S.H., advokata B.F. i branitelja optuženog A.H., advokata A.S., a u odsutnosti uredno obaviještenog optuženog A.H., donio je

P R E S U D U

Djelimično se uvažavaju žalbe branitelja optuženih S.H., A.H. i A.H.1, pa se presuda Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 06 0 K 010529 17 K od 25.04.2018. godine preinačava u odluci o kazni i odluci o imovinskopravnom zahtjevu, tako da se optuženom S.H., za tri krivična djela Ubistvo iz člana 166. stav 1. u vezi sa članom 54. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, za koja je tom presudom oglašen krivim, na temelju istog zakonskog propisa, te odredbi čl. 42., 43b. i 49. KZ FBiH pojedinačno utvrđuju kazne zatvora u trajanju od po 12 (dvanaest) godina za svako od tih krivičnih djela, pa se optuženi S.H. primjenom odredbi čl. 54. stav 1. i 54. stav 2. tačka c) Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, osuđuje na jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od 32 (tridesetdvije) godine, dok se primjenom čl. 42., 43. i 49. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine optuženi A.H. i A.H.1 za krivično djelo Sprečavanje službene osobe u vršenju službene radnje iz člana 358. stav 1. u vezi sa članom 31. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine za koje su navedenom presudom

oglašeni krivim, osuđuju, i to optuženi A.H. na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 2 (dva) mjeseca, a optuženi A.H.1 na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 4 (četiri) mjeseca.

Na osnovu člana 57. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u izrečenu kaznu dugotrajnog zatvora se optuženom S.H. uračunava vrijeme provedeno u pritvoru počev od 21.03.2017. godine pa do upućivanja na izdržavanje kazne, a optuženom A.H. se u izrečenu kaznu zatvora ima uračunati vrijeme koje je proveo u pritvoru u periodu od 21.03.2017. godine do 11.04.2017. godine.

Na osnovu člana 212. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH), oštećeni S.H.2, M.B., malodobni A.B., malodobna M.B.1, malodobna Z.B., E.B., H.B., F.F., N.R., A.R., DŽ.R., E.M., I.R., N.D., B.D., A.D., M.H., M.K. i H.D. sa ostvarivanjem imovinskopravnog zahtjeva u cjelosti se upućuju na parnični postupak.

U ostalom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmijenjena.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 06 0 K 010529 17 K od 25.04.2018. godine i to pod tačkom 1. izreke navedene presude, optuženi S.H. oglašen je krivim zbog tri krivična djela Ubistva iz člana 166. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (KZ FBiH) u sticaju, pa mu je prvostepeni sud, primjenom odredbe člana 54. stav 1. istog zakona, za svako od tih krivičnih djela utvrdio kazne zatvora u trajanju od po 12 (dvanaest) godina, te uz dalju primjenu istih zakonskih odredbi i člana 54. stav 2. tačka c) KZ FBiH, osudio ga na jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od 34 (tridesetčetiri) godine. Istom presudom su optuženi A.H., S.H.1 i A.H.1 oglašeni krivim zbog krivičnog djela Sprečavanje službene osobe u vršenju službene radnje iz člana 358. stav 1. u vezi sa članom 31. KZ FBiH, za koje su osuđeni, i to optuženi A.H. na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 6 (šest) mjeseci, a optuženi A.H.1 na kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine, dok je optuženom S.H.1, primjenom člana 62. st. 1., 2. i 3. KZ FBiH izrečena uvjetna osuda, kojom mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i istovremeno određeno da se ta kazna neće izvršiti ako optuženi u roku od 2 (dvije) godine počev od dana pravosnažnosti presude, ne učini novo krivično djelo. Na osnovu člana 57. stav 1. KZ FBiH optuženom S.H. je u izrečenu kaznu (dugotrajnog zatvora) uračunato vrijeme koje je proveo u pritvoru počev od 21.03.2017. godine pa do

upućivanja na izdržavanje kazne, a optuženom A.H. je u izrečenu kaznu (zatvora) uračunato vrijeme koje je proveo u pritvoru u periodu od 21.03.2017. godine do 11.04.2017. godine.

Na osnovu člana 78. stav 1. KZ FBiH je odlučeno da se od optuženog S.H. trajno oduzima automatska puška tipa Kalašnjikov, rumunske proizvodnje, model „AIM“, kalibra 7,62x39 mm, serijskog broja ACZ 3097, godina proizvodnje 1989., te je istovremeno određeno da se ista puška ima uništiti po pravosnažnosti presude.

Na osnovu člana 202. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH) optuženi su obavezani da solidarno nadoknade zajedničke troškove krivičnog postupka, a optuženi S.H. i A.H. i troškove njihove odbrane po postavljenim braniteljima, o čemu će sud donijeti posebno rješenje, te da svaki od optuženih na ime paušala plati iznos od po ... KM.

Na osnovu člana 212. stav 3. ZKP FBiH oštećenim je u cjelosti dosuđen imovinskopravni zahtjev, tako da je optuženi S.H. obavezan da na ime nematerijalne štete odnosno duševne boli zbog smrti bliskog srodnika, svakom od oštećenih i to supruzi oštećenog O.B., S.H.2, djeci oštećenog O.B., M.B., malodobnom A.B., malodobnoj M.B.1, malodobnoj Z.B., E.B., H.B. i F.F. djevojački B., zatim supruzi oštećenog F.R., N.R., djeci oštećenog F.R., A.R., DŽ.R. i E.M. djevojački R., te ocu oštećenog F.R., I.R., kao i supruzi oštećenog Š.D., N.D., djeci oštećenog Š.D., B.D., A.D., M.H. djevojački D. i M.K. djevojački D., te ocu oštećenog Š.D., H.D., isplati novčanu naknadu u iznosu od ... KM.

Pod tačkom 2. izreke navedene presude, optuženi S.H. je na osnovu člana 299. tačka c) ZKP FBiH oslobođen od optužbe da je učinio krivično djelo Nedoizvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija iz člana 371. stav 1. KZ FBiH, pa je na osnovu člana 203. stav 1. ZKP FBiH odlučeno da troškovi krivičnog postupka koji se odnose na navedeno krivično djelo, padaju na teret budžetskih sredstava.

Prvostepena presuda je osporena žalbama branitelja optuženih S.H. i A.H., te žalbom branitelja optuženog A.H.1, po punomoći izdatoj samo za sastav žalbe.

Branitelj optuženog S.H., advokat B.F. prvostepenu presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, odluke o krivičnopravnoj sankciji, troškovima postupka i imovinskopravnom zahtjevu. U žalbi navodi razloge zbog kojih smatra da je prvostepena presuda nezakonita i nepravilna, pa predlaže da se žalba uvaži, osporena presuda ukine i odredi održavanje pretresa pred ovim sudom ili da se osporena presuda preinači tako da se optuženi blaže kazni, te da se oštećeni

sa imovinskopravnim zahtjevom upute na parnični postupak i da se njegov branjenik oslobodi od obaveze plaćanja troškova krivičnog postupka.

Branitelj optuženog A.H., advokat A.S., kao i branitelj optuženog A.H.1, advokat S.A. navedenu presudu osporavaju zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i odluke o kazni, te alternativno predlažu da se pobijana presuda preinači i ovi optuženi oslobode od optužbe da su učinili predmetno krivično djelo ili da se ta presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Kantonalni tužitelj je podnio odgovor na žalbu branitelja optuženog S.H. u kojem je naveo razloge zbog kojih smatra da je žalba branitelja ovog optuženog neosnovana, te je predložio da se ista odbije i prvostepena presuda potvrdi.

Zamjenica glavnog federalnog tužitelja je u podnesku broj T06 0 KTŽ 0020199 18 od 13.08.2018. godine predložila da se žalbe branitelja optuženih S.H. i A.H., te žalba izjavljena po branitelju optuženog A.H.1, odbiju kao neosnovane i prvostepena presuda potvrdi.

Na sjednici vijeća ovog suda, koja je održana u odsutnosti uredno obaviještenog optuženog A.H. u smislu člana 319. stav 3. ZKP FBiH, njegov branitelj, kao i branitelj optuženog S.H. su izložili žalbe, ostajući u cjelosti pri osnovima, navodima i prijedlozima iz njihovih žalbi, dok je branitelj optuženog S.H. osporio navode kantonalnog tužitelja date u odgovoru na njegovu žalbu. Optuženi A.H.1 je također u cjelosti ostao kod navoda i prijedloga iz žalbe koju mu je sačinio branitelj. Optuženi S.H. se izjasnio da prihvata navode svog branitelja kako one navedene u žalbi na prvostepenu presudu, tako i navode iznesene na sjednici vijeća, pri tome iznoseći navode koji izlaze iz okvira podnesene žalbe, koje ovaj sud nije mogao cijiniti zbog ograničenja propisanih odredbom člana 321. ZKP FBiH. Zamjenica glavnog federalnog tužitelja je u potpunosti ostala kod navoda i prijedloga iz citiranog podneska od 13.08.2018. godine, koje je ukratko obrazložila.

Ovaj sud je ispitao pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda branitelja optuženih i po službenoj dužnosti u smislu člana 321. ZKP FBiH, pa je odlučio kao u izreci, iz slijedećih razloga:

Osporavajući zakonitost pobijane presude, branitelj optuženog S.H. u žalbi najprije prigovara da je povrijeđeno pravo na odbranu ovog optuženog, time što je prvostepeni sud odbio prijedlog odbrane optuženog da se kao svjedoci saslušaju N.Č. (krimiminalistički inspektor MUP-a ...) i N.K., te prijedlog da se provede vještačenje mobilnih telefona koji

su prilikom obdukcije pronađeni kod oštećenih F.R. i O.B., navodeći da je prvostepeni sud navedene prijedloge odbio uz paušalno obrazloženje da su isti nepotrebni za pravilno i potpuno utvrđenje činjeničnog stanja. Nasuprot tome, prema navodima iz žalbe branitelja optuženog S.H., ovi dokazi su bili od velikog značaja za pravilno i potpuno utvrđenje činjeničnog stanja. Što se tiče svjedoka N.K., tvrdi da bi se njegovim saslušanjem utvrdilo da su njegov branjenik i oštećeni bili u korektnim poslovnim i ljudskim odnosima, a posebno da je optuženi imao dobar odnos sa F.R. i da on nije učinio ubistvo iz niskih pobuda. Smatra neosnovanim zaključak prvostepenog suda da je navedeni dokaz nepotreban, jer nije dokazano da je oštećeni Š.D. lišen života iz niskih pobuda, te da je odbijanjem prijedloga za saslušanje navedenog svjedoka u toku dokaznog postupka, kada odbrana, a ni sud nisu mogli polaziti od činjenice da nema dokaza da je učinjeno ubistvo iz niskih pobuda, takav zaključak suda je paušalan, u čemu branitelj nalazi povredu prava na odbranu optuženog. Nadalje, smatra da je prvostepeni sud neosnovano odbio prijedlog za saslušanje svjedoka N.Č., koji je saslušavao tada osumnjičenog A.H., da bi se razjasnilo da li se ovaj optuženi žalio na povrede u predjelu stomaka, a sve iz razloga utvrđivanja stepena uračunljivosti njegovog branjenika, jer je on, prema stavu iz žalbe, mogao usmrtiti i svoga sina u kritičnom događaju. Također smatra da je povrijeđeno pravo na odbranu optuženog S.H. i iz razloga odbijanja prijedloga za vještačenje mobilnih telefona oštećenih F.R. i O.B., imajući u vidu da su vještačena preostala tri mobilna telefona, te da bi se predloženim dokazom dobila jasnija slika cjelokupnog događaja a time i potpunije utvrdilo činjenično stanje. U konačnom, branitelj smatra da je odbijanjem navedenih prijedloga odbrane uticalo da činjenično stanje ne bude pravilno i potpuno utvrđeno, te da je to imalo uticaja i na odmjeravanje kazne, te da odbrani optuženog S.H. na taj način nije pružena mogućnost da ospori dokaze koji terete ovog optuženog. Pored navedenog, branitelj je stava da je prvostepeni sud povrijedio pravo na odbranu optuženog, jer je propustio dati razloge zašto su odbijeni navedeni dokazi odbrane kao nepotrebni. Iako to izričito ne naglašava, navedenim žalbenim prigovorima branitelj ukazuje da je prvostepeni sud pri donošenju pobijane presude učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja pobijane presude (strane 10., 11. i 12.) proizilazi da je prvostepeni sud naveo razloge zbog kojih je odbio navedene dokazne prijedloge odbrane kao nepotrebne, pa nije povrijeđeno pravo na odbranu optuženog S.H., kako se to neosnovano u žalbi njegovog branitelja prigovara. Pri tome je važno istaći da sud u skladu sa odredbom člana 278. stav 2. ZKP FBiH, ima diskreciju pri odlučivanju da li su predloženi dokazi od značaja za predmet ili ne, s tim da je dužan u skladu sa članom 305. stav 7. ZKP FBiH u presudi navesti razloge za takvu svoju odluku. Obzirom da su u pobijanoj presudi dati razlozi zašto su odbijeni predloženi dokazi odbrane i zašto sud smatra da su isti nepotrebni, nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka na koju se u žalbi ukazuje, a o pravilnosti datih

razloga ovaj sud će se očitovati prilikom ocjene navoda iz žalbe ovog branitelja koji se odnose na žalbeni osnov pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Nadalje, branitelj optuženog S.H. u žalbi prigovara da pobijana presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama zašto je kao pravilan i pouzdan ocijenjen nalaz i mišljenje vještaka dr. E.E., a naročito zbog čega nije prihvaćen nalaz i mišljenje vještaka dr. M.S. i dr. S.S.. Pri tome ukazuje da je odbrana prigovarala da se vještak dr. E.E. ne nalazi na listi stalnih sudskih vještaka i da je jasno da lista nije obavezujuća za sud, ali da ta okolnost nije bez značaja kao što je „nipodaštava“ sud, ukazujući na navode prvostepenog suda „da se radi o vještaku sa trideset godina iskustva i s takvim stručnim referencama da se njena stručnost i kompetentnost ne može dovesti u pitanje time da li se nalazi na nekakvoj listi vještaka“. Osim toga navodi da prvostepeni sud nije dao valjane i jasne razloge zašto jeste, odnosno nije uvažio psihijatrijska vještačenja, već smatra da su dati razlozi kotradiktorni sami sebi, te da nije izvršena detaljna analiza provedenog vještačenja od strane vještaka dr. M.S. i dr. S.S., niti je to vještačenje upoređeno sa nalazom i mišljenjem vještaka dr. E.E.

Nisu osnovani ovakvi žalbeni prigovori, jer je prvostepeni sud naveo sasvim jasne i konkretne razloge zbog čega je prihvatio i cijenio objektivnim nalaz i mišljenje vještaka dr. E.E., koja se, kako u pismenom nalazu i mišljenju, a tako i prilikom saslušanja na glavnom pretresu izjasnila da je optuženi S.H. u vrijeme izvršenja sva tri krivična djela ubistva bio sposoban da shvati značaj svojih djela i da je imao sposobnost da upravlja svojim postupcima. Također je prvostepeni sud naveo razloge zbog kojih nije prihvatio nalaz i mišljenje vještaka dr. M.S. i dr. S.S., prema kojem nalazu i mišljenju proizilazi da se ovaj optuženi u vrijeme izvršenja djela nalazio u stanju privremene duševne poremećenosti zbog stresogenog situacionog reaktivnog stanja i suženja svijesti nastale zbog prepasti (panika, razjarenost) što je rezultiralo pražnjenje afekta i da su zbog toga njegove sposobnosti shvatanja djela, kao i njegove mogućnosti upravljanja svojim postupcima, bile bitno smanjene. Prvostepeni sud je provedena vještačenja doveo u vezu sa iskazima svjedoka očevidaca događaja I.K. i M.S.1, te svjedoka A.M. i I.M., nalazeći da su navedeni svjedoci na saglasan način opisali inkriminisano ponašanje optuženog, naročito u pogledu usmrćenja oštećenog R.F., koji je, prema navodima ovih svjedoka, počeo bježati nakon što je optuženi pucao u oštećene O.B. i Š.D., da su čuli kada je optuženi rekao „gdje je F. majku mu“, te vidjeli kada je on potrčao niz put za F., preskočio baskiju i na putu pucao u F. i tako ga usmrtio. Prvostepeni sud je zaključio da dinamika i način izvršenja sva tri krivična djela ubistva i izvedeni dokazi upućuju na zaključak da je optuženi S.H. u vrijeme izvršenja tih krivičnih djela mogao shvatiti značaj svojih djela i da je mogao upravljati svojim postupcima, odnosno da je u vrijeme učinjenja predmetnih krivičnih djela bio uračunljiv. Nadalje, prvostepeni sud je zaključio da ne nalazi utvrđenim i dokazanim da je kod optuženog S.H. došlo do privremene duševne poremećenosti u vrijeme izvršenja navedenih

djela, što je prema navodima iz pobijane presude, odbrana optuženog nastojala dokazati provođenjem timskog psihijatrijskog vještačenja po vještacima prof. dr. M.S. i dr. S.S., jer je optuženi S.H., prilikom izvršenja sva tri krivična djela ubistva, poduzimao cijeli niz racionalnih i kontrolisanih radnji koje ne daju osnova za zaključak da je tada postupao u stanju afekta jakog intenziteta i suženja svijesti. Prvostepeni sud se pri tome pozvao i na prijetnju koju je optuženi uputio oštećenom Š.D. „da će pasti mrtva glava“ koju mu je uputio prije nego je došlo do ozbiljnije verbalne prepirke, kada je kod ovog oštećenog uočio riješenost da izvrše posao zbog kojeg su došli tj. pljenidbu drvne mase koja potiče iz bespravne sječe. Osim toga, prvostepeni sud nadalje nalazi, da je optuženi S.H. upućujući navedenu prijetnju, mislio ozbiljno i da je u tim trenucima trezveno razmišljao, jer se udaljio od oštećenih zajedno sa rođakom S.H.3 i otišao do njegove štale, gdje mu je ovaj sa tavana predao pušku umotan u neku tkaninu, a potom se optuženi S.H. ponovo vratio do lokaliteta gdje su se nalazili oštećeni, sjeo u svoj traktor i istim zapriječio put kojim su oštećeni trebali doći do trupaca. Pri tome prvostepeni sud navodi da ni odbrana ne spori da je optuženi S.H. nakon toga svojim traktorom u kojem se nalazila automatska puška došao do raskrsnice seoskih puteva gdje je zaustavio traktor na putu i time zapriječio Š.D. prolazak traktorom tim putem, te da i daljnji razvoj događaja također upućuje na potpuno svjesno, voljno i kontrolirano postupanje od strane optuženog S.H.. Prema stavu iz pobijane presude, optuženi je sa puškom u ruci nastavio da se prepire sa oštećenim Š.D. koji je takvo ponašanje optuženog htio da snimi mobilnim telefonom, pa nakon što se, u međuvremenu pridošli, optuženi A.H. popeo na traktor Š.D. i istog uhvatio za vrat, nakon čega je Š.D. mobitel dodao oštećenom O.B., optuženi S.H. se odlučio na upotrebu automatske puške, iako po ocjeni prvostepenog suda za to nije imao nikakvo objektivno i prihvatljivo opravdanje. Nadalje, prvostepeni sud je analizom provedenih dokaza zaključio da način na koji je optuženi S.H. usmratio oštećene ukazuje na njegovo stanje svijesti i njegovu sposobnost da upravlja svojim postupcima u vrijeme izvršenja djela, jer je iz neposredne blizine od oko 1,5 metara, ciljao i sa po tri metka iz automatske puške pogodio oštećene Š.D. i O.B. u predjelu leđa gdje se nalaze vitalni organi, a da pri tome nije povrijeđen niko od njegovih srodnika-optuženih A.H., S.H.1, A.H.1 i S.H.3 iako su se isti također nalazili u neposrednoj blizini. Nadalje se prvostepeni sud, na osnovu kako subjektivnih tako i objektivnih dokaza provedenih tokom glavnog pretresa, bavio utvrđivanjem prostorno vremenske dinamike događaja, pa i u odnosu na radnje koje ovaj optuženi preduzima u cilju usmrćenja oštećenog F.R., o čemu je prethodno bilo riječi.

Imajući u vidu prethodno navedena utvrđenja zasnovana na ocjeni provedenih dokaza, prvostepeni sud je prihvatio i cijenio objektivnim nalaz i mišljenje vještaka dr. E.E. koja je zaključila da kod optuženog S.H., u vrijeme izvršenja krivičnog djela koje mu se stavlja na teret, nije bilo elemenata privremene ili trajne duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti ili zaostalog duševnog razvoja, te da se isti u tim trenucima nalazio u stanju

pojačanog afekta gnjeva koji nije bio tolikog intenziteta da bi u značajnijoj mjeri uticao na njegovu orijentaciju u bilo kom pogledu, kao i to da voljna djelatnost kod ovog optuženog nije oštećena. Vještakinja se izjasnila i to, da su prema sadašnjem stanju duševnog zdravlja optuženog prisutni elementi reaktivnog depresivnog stanja koje se u datim okolnostima može smatrati normalnom reakcijom na situaciju u kojoj se nalazi, a posebno to da se iz analize načina na koji je krivično djelo izvršeno može konstatovati da su u pitanju pretežno voljne radnje sa izvjesnim elementima afektivno-impulsivnog reagovanja i da iz svega toga proizilazi i konačna ocjena vještaka da je optuženi S.H. u vrijeme kada je izvršio krivično djelo koje mu se stavlja na teret bio u stanju da shvati značaj radnji koje je poduzimao i da je bio sposoban da kontroliše svoje postupke. Prvostepeni sud je nadalje zaključio da razlozi kojima se rukovodila dr. E.E. kao vještak neuropsihijatar, jesu identični ili slični razlozima kojima se sud rukovodio prilikom utvrđivanja postojanja potpune uračunljivosti kod optuženog S.H. u vrijeme izvršenja krivičnih djela, koji se odnose na to da je optuženi vrlo precizno sa nizom detalja i redoslijedom kojim se sve odvijalo vještaku opisao čitav događaj, da pri izvršenju djela u njegovom ponašanju nije bilo nekontrolisanih pokreta, jakog psihomotornog nemira, neartikuliranih glasova, nasrtanja na bilo koga ko mu se nađe na putu, a što se sreće kod osoba koje imaju vrlo jake afektivne naboje, nego da se radilo o kontrolisanim radnjama sa agresivnim ispoljavanjem samo prema osobama sa kojima se optuženi u konfliktnim okolnostima našao u sukobu i da niko drugi ni u jednom momentu nije bio ugrožen, te konačno da ponašanje optuženog nakon toga upućuje na postupke čovjeka koji je bio potpuno svjestan onoga što je napravio. Prvostepeni sud je između ostalog, imao u vidu i da ovakav nalaz i mišljenje nije doveden u pitanje tokom unakrsnog ispitivanja od strane odbrane optuženog. Imajući u vidu date razloge prvostepenog suda, ovaj sud nalazi neprihvatljivim i proizvoljnim žalbene navode branitelja optuženog S.H. da nisu dati valjani razlozi zašto je prihvaćen nalaz i mišljenje vještaka dr. E.E., odnosno da je taj zaključak zasnovan samo na okolnosti da se radi o vještaku sa trideset godina iskustva i s takvim stručnim referencama da se njena stručnost i kompetentnost ne može dovesti u pitanje time da li se nalazi na nekakvoj listi vještaka. Branitelj navedenog optuženog nastoji dovesti u pitanje zaključak prvostepenog suda i date razloge koji su opredijelili taj sud da prihvati kao objektivan prethodno navedeni nalaz i mišljenje ove vještakinje, selektivno ukazujući na određene navode iznesene u prvostepenoj presudi, a pri tome zanemarujući ključne razloge na kojima je zasnovan taj zaključak. Stoga su bez osnova navedeni žalbeni prigovori, jer i ovaj sud nalazi da su u svemu dati valjani razlozi zbog kojih je prihvaćen nalaz i mišljenje vještaka dr. E.E., pa nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, na koju se u žalbi branitelja optuženog S.H. neosnovano ukazuje. Pri tome, i sam branitelj u žalbi navodi da je jasno da nije nužno da se vještak nalazi na listi vještaka, pa ovaj sud nalazi nepotrebnim da se izjašnjava na navedene okolnosti.

Nadalje, nasuprot žalbenim prigovorima branitelja optuženog S.H., prvostepeni sud je naveo razloge zašto ne prihvata objektivnim nalaz i mišljenje vještaka dr. M.S. i dr. S.S. od 12.03.2018. godine. S tim u vezi, taj sud zaključuje da se u njihovom nalazu ne navodi čiji i koji postupci su optuženog S.H. doveli u stanje privremene duševne poremećnosti zbog stresogenog situacionog reaktivnog stanja i suženja svijesti nastale zbog prepasti (panika, razjarenost) i šta je konkretno izazvalo tu prepast ili razjarenost, kao što je navedeno u njihovom nalazu i mišljenju. Pored toga, prvostepeni sud nalazi da su navedeni vještaci bezuspješno nastojali osporiti nalaz i mišljenje vještaka dr. E.E., tako što potpuno pogrešno i netačno tumače nalaz i mišljenje ove vještakinje, jer u svom nalazu citiraju njene navode kojim ona opisuje ponašanje osobe koja nije sposobna da shvati značaj svoga djela i da upravlja svojim postupcima, a potom vještaci odbrane postavljaju pitanje (sa čak 9 znakova pitanja) kako je neko ko radi sve naprijed navedeno onda sposoban da shvati djelo i upravlja svojim postupcima, a da pri tome vještaci zanemaruju da se vještak dr. E.E. izjasnila da takve nekontrolisane radnje optuženi S.H. nije poduzimao i da je njen zaključak, da njegova sposobnost da shvati značaj svojih radnji i da upravlja svojim postupcima nije uopće bila smanjena. Pri tome je prvostepeni sud uzeo u obzir i to da navedeni vještaci ni prilikom saslušanja na glavnom pretresu nisu otklonili navedne nejasnoće i nisu uvjerali sud u opravdanost svog zaključka iznesenog u nalazu i mišljenju, niti je istim doveden u pitanje nalaz vještaka dr. E.E. Stoga ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud dao sasvim jasne i valjane razloge zbog kojih nije prihvatio nalaz i mišljenje navedenih vještaka, da je nasuprot tvrdnji iz žalbe branitelja optuženog S.H. izvršena analiza njihovog nalaza i mišljenja, pa nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka na koju branitelj ovog optuženog u žalbi ukazuje. Nadalje, osim što se u žalbi neosnovano ukazuje na kontradiktornost iznesenih razloga u vezi provedenih vještačenja, ovaj sud podsjeća da odredbom člana 312. ZKP FBiH, nije predviđeno postojanje takve bitne povrede odredaba krivičnog postupka.

Ostalim žalbenim prigovorima kojima branitelj osporava nalaz i mišljenje vještaka dr. E.E., iako je prethodno označeno da se u tom dijelu prvostepena presuda pobija zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, se ustvari osporava pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja, o čemu se ovaj sud uglavnom izjasnio prilikom razmatranja prigovora iz žalbenog osnova bitne povrede odredaba krivičnog postupka. Nadalje, ovaj sud nalazi da selektivnim ukazivanjem na određene dijelove nalaza i mišljenja ove vještakinje, nije doveden u pitanje zaključak prvostepenog suda, odnosno razlozi koji su opredijelili taj sud da prihvati navedeni nalaz i mišljenje i na istom zasnuje pobijanu presudu. Pri tome je netačan žalbeni navod da se u pobijanoj presudi zanemaruje činjenica da je optuženi S.H. nakon izvršenja krivičnog djela pokušao izvršiti samoubistvo, jer se prvostepeni sud bavio i ovom okolnošću (strana 33. pobijane presude) i dao razloge zašto nalazi da ta okolnost nema značaja i ne može biti cijenjena kao olakšavajuća okolnost. Međutim, eventualno ponašanje

optuženog nakon izvršenja krivičnog djela nije od uticaja na ocjenu stanja uračunljivosti, koje stanje se procjenjuje u vrijeme izvršenja krivičnog djela, kako je pravilno postupio i prvostepeni sud. Nadalje, paušalna je žalbena tvrdnja da je prvostepeni sud propustio cijeniti i navesti razloge u odnosu na doprinos oštećenog Š.D., jer je on, prema stavu iz žalbe branitelja ovog optuženog, njega provocirao tako što je „skinuo“ svog radnika sa traktora i sjeo na traktor da njime upravlja. Ovaj sud nalazi da ta okolnost ni u kojem slučaju ne može predstavljati provociranje optuženog od strane oštećenog Š.D. već je to samo paušalna žalbena tvrdnja, pa kako se ne radi o odlučnoj činjenici, prvostepeni sud nije bio dužan da iznosi razloge u tom pravcu. Isto se odnosi i na tvrdnju iz žalbe da prvostepeni sud nije cijenio iskaz svjedoka I.K. u dijelu gdje se on izjasnio da mu nije poznato da li su predmetna drva poticala iz bespravne sječe i da zna da porodica H. nije dala da se hoda tim putem, uz tvrdnju da je motiv bio sprečavanje prolaska traktorom, a ne sprečavanje oduzimanja drvne mase. Ovo iz razloga jer postojanje motiva nije odlučna činjenica u odnosu na postojanje krivičnih djela za koja je optuženi oglašen krivim, a sud je u smislu člana 305. stav 7. ZKP FBiH, dužan između ostalog, u presudi kojom se optuženi oglašava krivim, dati ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza, ako se protivrječnost odnosi na odlučne činjenice. Iz svih navedenih razloga, neosnovanim se ukazuju prethodni žalbeni prigovori branitelja optuženog S.H.

U daljnjem slijedu obrazloženja žalbe, branitelj optuženog S.H. nastoji dovesti u pitanje pravilnost zaključka prvostepenog suda da je ovaj optuženi bio uračunljiv u vrijeme izvršenja krivičnog djela, što je, kako to proizilazi iz prethodnog obrazloženja, ukazivano i u okviru žalbenog osnova bitne povrede odredaba krivičnog postupka. S tim u vezi ističe, da se iz iskaza svjedoka I.K. ne može nedvojbeno zaključiti da je prijetnja upućena od strane njegovog branjenika Š.D. da će „pasti mrtva glava“, bila stvarna i ozbiljna prijetnja, da prvostepeni sud pogrešno zaključuje da optuženi preduzima cio niz racionalnih i kontrolisanih radnji, jer prema navodima iz žalbe branitelja, zanemarena je okolnost da je došlo do provokacije optuženog zbog snimanja mobitelom, da je optuženi lišio života F.R. s kojim je bio u dobrim odnosima, kao i to da je nakon toga pokušao izvršiti samoubistvo. Nadalje, smatra pogrešnim zaključak prvostepenog suda da je oštećeni Š.D. imao puno pravo da snima mobitelom sprečavanje vršenja službene radnje, tvrdnjom da on nije bio službena osoba, niti se radilo o službenom mobitelu, već da je to činio u cilju provociranja optuženog. U prilog navedenom, ističe da je preduzimanje službene radnje vršeno nakon 16 sati, što je u suprotnosti sa ustaljenom sudskom praksom i važećim pravilnikom. Branitelj nadalje istrajava u tvrdnji da je snimanje od strane Š.D. izvršeno u cilju provociranja optuženog, da snimanje nisu započeli šumari F.R. i O.B., pa da se u tom dijelu ne može raditi o vršenju službene radnje, kako je to zaključio prvostepeni sud. Pri tome branitelj ponavlja navode koje je istakao u okviru žalbenog osnova označenog kao bitne povrede odredaba krivičnog postupka, a o kojima se ovaj sud prethodno izjasnio vezano za činjenicu

da je Š. „skinuo“ sa traktora svog radnika, ne čekajući dolazak već pozvane policije, smatrajući da je sve to izvršeno u cilju provociranja optuženog, pa da je tako oštećeni Š.D. doprinio izvršenju krivičnih djela od strane optuženog. Osim toga, branitelj u žalbi prigovara da je u pobijanoj presudi zanemaren subjektivni element na strani optuženog, da je on usmrtio tri osobe u stanju afekta jakog intenziteta, tvrdnjom da i sam sud u pobijanoj presudi navodi da optuženi nije imao nikakvo objektivno i prihvatljivo opravdanje za upotrebu oružja.

Ovakvi žalbeni prigovori ne dovode u pitanje pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pobijanoj presudi. Branitelj u žalbi iznosi vlastito tumačenje izrečene prijetnje od strane optuženog „da će pasti mrtva glava“ i bez ikakvih argumenata iznosi stav da se iz iskaza svjedoka I.K. ne može nedvojbeno zaključiti da se radilo o stvarnoj i ozbiljnoj prijetnji. I ovaj sud nalazi da okolnost što je takva prijetnja i realizovana, jer je optuženi usmrtio tri osobe, upravo ukazuje na ozbiljnost izrečene prijetnje. U vezi žalbenih prigovora branitelja da je optuženi lišio života i oštećenog F.R., sa kojim je, prema navodima iz žalbe bio u dobrim odnosima, te da je nakon toga pokušao izvršiti samoubistvo, te da prvostepeni sud pogrešno zaključuje da optuženi preduzima cio niz racionalnih i kontrolisanih radnji, oni po ocjeni ovog suda ne dovode u pitanje pravilnost zaključka iz pobijane presude da je optuženi u vrijeme izvršenja krivičnih djela bio uračunljiv. Ovo iz razloga što se takvim žalbenim navodima ne dovode u pitanje dokazi, niti razlozi na kojima je prvostepeni sud zasnovao takav zaključak, a o kojima se ovaj sud prethodno očitovao. Što se tiče prigovora kojima se osporava svojstvo službene osobe oštećenom Š.R., te ukazuje na navodnu nepravilnost u pogledu preduzimanja službenih radnji oduzimanja drvne mase, nepostupanje po pravilniku i sl., takve žalbene prigovore ovaj sud ocjenjuje irelevantnim, jer je optuženi oglašen krivim za tri krivična djela ubistva, a ne za krivično djelo sprečavanje službene osobe u vršenju službene radnje. Osim toga, u osuđujućem dijelu izreke presude koja se odnosi na optuženog S.H. nije navedeno da je on usmrtio službenu osobu, niti da su oštećeni tom prilikom preduzimali službene radnje, već se pitanje svojstva službene osobe, te preduzimanje službene radnje odnosi na tačku 2. izreke presude i o tome će se ovaj sud naknadno očitovati, prilikom razmatranja žalbenih prigovora optuženih A.H.1 i A.H. I ostali žalbeni prigovori kojim se dovodi u pitanje pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pobijanoj presudi, navodima da je do svađe došlo zbog zabrane porodice optuženog da oštećeni prolaze tim putem, ukazivanjem da je to njihov put, ovaj sud također ocjenjuje irelevantnim, jer opisano ponašanje optuženog S.H. ne opravdava taj motiv, niti je to od uticaja na uračunljivost optuženog. Na kraju, ponašanje oštećenog Š.D. se ni u kojem slučaju ne može smatrati provociranjem optuženog, niti njegov doprinos da ovaj optuženi na način opisan u izreci presude usmrti njega i još dvije osobe.

Osim toga, neprihvatljivi su žalbeni prigovori branitelja ovog optuženog istaknuti u okviru žalbenog osnova bitne povrede odredaba krivičnog postupka, kojim smatra da je prvostepeni sud paušalno obrazložio zašto smatra nepotrebnim ispitivanje svjedoka N.Č. i N.K., kao i da se provede vještačenje mobilnih telefona koji su prilikom obdukcije pronađeni kod oštećenih F.R. i O.B. i da dati razlozi nisu pravilni. U obrazloženju pobijane presude (strane 12. i 13.) prvostepeni sud je naveo sasvim jasne i prihvatljive razloge zašto je ocijenio nepotrebnim provođenje navedenih dokaza, koji konkretni razlozi žalbom branitelja ovog optuženog nisu dovedeni u pitanje, već branitelj iznosi suprotnu tezu da su navedeni dokazi bili od značaja za pravilno utvrđivanje činjeničnog stanja. Prvostepeni sud se također sasvim određeno izjasnio zašto ne prihvata tezu odbrane da je optuženi S.H. prilikom pucanja mogao usmrtiti i svog sina A., koji zaključak iz pobijane presude nije doveden u pitanje paušalnim navodima u žalbi branitelja. Osim toga, i ovaj sud cijeni da je sasvim irelevantno da li su oštećeni F.R. i optuženi ranije bili u dobrim odnosima, što je odbrana nastojala dokazati provođenjem vještačenja mobitela navedenog oštećenog, smatrajući da je to od uticaja na ocjenu uračunljivosti optuženog. Imajući u vidu način na koji je optuženi usmrtio ovog oštećenog, kada je govoreći „Gdje je F., majku mu,“ pucao u njega, prvo ga pogodivši u noge, a potom mu pritrčao i sa udaljenosti manjoj od 1,5 metara ispalio tri metka u njegova leđa, koje okolnosti žalbom nisu dovedene u pitanje, eventualna ranija komunikacija između njih, nema nikakav uticaj na stepen uračunljivosti optuženog.

Stoga se prednjim žalbenim prigovorima branitelja optuženog S.H. bezuspješno osporava prvostepena presuda zbog pogrešno, odnosno nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Branitelj optuženog A.H.1 u žalbi najprije prigovara da je prvostepeni sud u postupku koji je prethodio donošenju pobijane presude učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, te da je povrijedio pravo optuženog na pravično suđenje zagarantovano članom 6. stav 3. Evropske konvencije o ljudskim pravima (Evropska konvencija). S tim u vezi, branitelj ovog optuženog ističe da je sud optuženom u toku postupka u smislu člana 59. stav 5. ZKP FBiH, propustio postaviti branitelja po službenoj dužnosti, kako zbog složenosti predmeta, tako i zbog mentalnog stanja optuženog, a u interesu pravde. U kontekstu navedene zakonske odredbe, smatra da se radi o složenom krivičnom predmetu, imajući u vidu da je predmetni krivični postupak vođen protiv petorice optuženih, da je prvooptuženi S.H. bio optužen za dva krivična djela Ubistvo iz člana 166. stav 1. KZ FBiH, kao i za krivično djelo Ubistvo (iz niskih pobuda) iz člana 166. stav 2. KZ FBiH, a ostala četvorica optuženih, uključujući tu i njegovog branjenika, za krivično djelo Sprečavanje službene osobe u vršenju službene radnje iz člana 358. stav 1. u vezi sa članom 31. KZ FBiH. Nadalje ističe, da je u toku glavnog pretresa saslušano 13 svjedoka, 6 vještaka, te održano osam glavnih pretresa, a u konačnom da pobijana presuda sadrži 38 stranica. Stoga smatra da se u konkretnom slučaju radi o

složenom predmetu, zbog čega je prvostepeni sud njegovom branjeniku trebao postaviti branitelja u smislu odredbe člana 59. stav 5. ZKP FBiH. Nadalje, branitelj smatra da je bilo mjesta postupanju prvostepenog suda u smislu navedene zakonske odredbe i zbog mentalnog stanja optuženog u kojem se optuženi A.H.1 nalazio „ili mogao nalaziti“ tokom suđenja, obzirom da je njegov sin S.H. optužen u istom postupku zbog učinjenja prethodnom navedenih krivičnih djela, da je optužen i njegov drugi sin S.H.1, kao i njegov unuk, sin od S., A.H. Pored toga ističe, da je zbog svega navedenog, ovom optuženom bilo jasno da neće dočekati da S. vidi na slobodi, da je i njegova žena bolesna, često „prikovana“ za krevet, čime je bio opterećen zbog bojazni šta će s njom biti ako on ode u zatvor, kao i činjenicom da postoji mogućnost da i unuk A. ode u zatvor, koji bi se inače brinuo o njegovoj ženi i svojoj sestri. Prema stavu branitelja optuženog A.H.1, sve navedene okolnosti, ukazuju da je on bio u takvom mentalnom stanju, da nije bio u mogućnosti da prati glavni pretres. I konačno, branitelj ovog optuženog u žalbi ukazuje da je njegov branjenik polupismen čovjek, sa završena četiri razreda osnovne škole, da nije imao pojma šta je direktno, a šta unakrsno ispitivanje, da ga je predsjednik vijeća morao poučavati kako da postavlja pitanja, a da se njegovo pravno neznanje posebno odrazilo pri iznošenju završnih riječi, kada je on šutio, pa ga predsjednik vijeća upućivao šta treba reći. Iz navedenih razloga smatra da sud nije bio ovlašten pitati ovog optuženog treba li mu branitelj, već da je trebao postupiti kao da se radi o obaveznoj odbrani u smislu člana 59. st. 1. i 3. ZKP FBiH.

Ovakvi žalbeni prigovori branitelja optuženog A.H.1 ne dovode u pitanje zakonitost pobijane presude.

Odredbom člana 59. stav 5. ZKP FBiH je propisano da će branitelj biti postavljen osumnjičenom, odnosno optuženom ako sud utvrdi da je to zbog složenosti predmeta ili mentalnog stanja osumnjičenog, odnosno optuženog ili drugih okolnosti u interesu pravde. Iz zapisnika sa glavnog pretresa održanog pred prvostepenim sudom dana 03.11.2017. godine, proizilazi da je predsjednik vijeća upozorio optužene A.H., S.H.1 i A.H.1, koji nisu imali branitelja prije početka glavnog pretresa, da za krivično djelo za koje su optuženi, nije predviđena obavezna odbrana, te su poučeni da imaju pravo na branitelja po službenoj dužnosti zbog slabog imovnog stanja ako smatraju da im je potreban, tako da su pojedinačno pozvani da se izjasne da li im je branitelj potreban. Optuženi A.H. se izjasnio da mu je potreban branitelj, dok su se optuženi S.H.1 i A.H.1 izjasnili da im branitelj nije potreban i da će se braniti sami. Predsjednik vijeća je ponovno upitao optuženog A.H.1 da li smatra da se može braniti sam, na što je on odgovorio „Ako bude pravde i istine mogu“. Ovaj sud nalazi neprihvatljivim žalbene navode branitelja ovog optuženog da se u konkretnom slučaju radi o složenom predmetu u smislu navedene zakonske odredbe s obzirom na broj saslušanih svjedoka i vještaka, brojnost nastavaka glavnog pretresa, kao i

činjenicu da presuda sadrži 38 strana, jer to nije pokazatelj složenosti predmeta, već konkretna inkriminacija koja se optuženom A.H.1 stavlja na teret. Ovaj optuženi je predmetnom optužnicom optužen za krivično djelo sprečavanje službene osobe u vršenju službene radnje, kojom mu je stavljena na teret jedna krivičnopravna radnja. Imajući to u vidu, okolnosti na koje ukazuje branitelj ovog optuženog, prema ocjeni ovog suda nisu pokazatelj složenosti predmeta, već su u direktnoj vezi sa činjenicom da je u konkretnom predmetu vođen postupak protiv četvorice optuženih, pri čemu je veći broj dokaza proveden u cilju dokazivanja, odnosno osporavanja navoda optužnice da je optuženi S.H. učinio krivična djela ubistva, što je uticalo i na obimnost presude. Zbog navedenog, ovaj sud cijeni neosnovanom žalbenu tvrdnju branitelja optuženog A.H.1 o nužnosti postavljanja branitelja ovom optuženom zbog složenosti predmeta, a u interesu pravde. Također su bez osnova žalbeni navodi branitelja da optuženi A.H.1 iz razloga koje u žalbi navodi, nije bio u mogućnosti da prati glavni pretres, da nije imao pojma šta je direktno, a šta unakrsno ispitivanje, jer takvo nešto ne proizilazi iz zapisnika o glavnom pretresu pred prvostepenim sudom iz kojih se zaključuje da je ovaj optuženi imao aktivnu ulogu, kao što su bez osnova i navodi iz žalbe da je predsjednik vijeća objašnjavao optuženom kako da iznese završnu riječ, budući da to ne proizilazi iz prijepisa tonskog zapisnika o glavnom pretresu od 19.04.2018. godine, kada je on, bez ikakvog upućivanja od strane suda iznio svoju završnu riječ. Stoga, po ocjeni ovog suda, kod činjenice da je optuženi A.H.1 poučen od strane predsjednika vijeća prvostepenog suda o mogućnosti da mu se dodijeli branitelj, što je on odbio, te da razlozi koje u žalbi ističe branitelj ne ukazuju da je zbog složenosti predmeta ili mentalnog stanja optuženog bilo potrebno da mu sud postavi branitelja u smislu člana 59. stav 5. ZKP FBiH, nije povrijeđeno pravo na odbranu optuženog, niti je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, kao ni pravo ovog optuženog na pravično suđenje iz člana 6. stav 3. Evropske konvencije.

Nadalje, branitelji optuženih A.H.1 i A.H. osporavaju prvostepenu presudu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, žalbenim navodima da je izreka pobijane presude nerazumljiva i protivrječna sama sebi, da je izreka presude suprotna svim izvedenim dokazima i to dokazima tužiteljstva kojima sud poklanja vjeru, kao i da u presudi nedostaju razlozi o odlučnim činjenicama.

Da je izreka pobijane presude nerazumljiva i protivrječna sama sebi, ovaj žalbeni prigovor branitelji optuženih A.H.1 i A.H. obrazlažu tvrdnjom, „da se u izreci presude tvrde jedne odlučne činjenice, a u obrazloženju presude se te iste odlučne činjenice prikazuju na sasvim drugačiji način“. Međutim, takvo obrazloženje ne predstavlja navedenu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, dok žalbama branitelja ovih optuženih nije navedeno u čemu se ogleda nerazumljivost same izreke presude, odnosno njena protivrječnost sa samom sobom. Osim toga, prethodno citiranom

zakonskom odredbom nije predviđeno postojanje bitne povrede odredaba krivičnog postupka ukoliko je izreka presude suprotna svim izvedenim dokazima, kao što u žalbi ističu branitelji, dok obrazloženje navedene povrede iz žalbe branitelja ukazuje na žalbeni osnov pogrešno, odnosno nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, o čemu će se ovaj sud izjasniti u nastavku.

Najprije, ovaj sud cijeni neosnovanim žalbene navode branitelja navedenih optuženih, kojim osporavaju svojstvo službene osobe oštećenom Š.D., jer takvo svojstvo ovog oštećenog ne proizilazi niti iz izreke, niti iz obrazloženja pobijane presude. Izrekom pobijane presude, optuženi A.H., A.H.1 i S.H.1 oglašeni su krivim za krivično djelo Sprečavanje službene osobe u vršenju službene radnje iz člana 358. stav 1. u vezi sa članom 31. KZ FBiH, učinjeno na način što su zajedno „Dana 21.03.2017. godine u poslijepodnevnim satima u mjestu S., općina D.V., silom spriječili službenu osobu u vršenju službene radnje na način da su, skupa sa S.H. i S.H.3, spriječili čuvara šuma O.B. u obavljanju službenih radnji, tako što su zajedno došli na lokalni put i traktorom zapriječili prolazak Š.D., koji je za potrebe Šumarije D.V. obavljao prijevoz zaplijenjene drvene mase, te izravno upotrijebili silu prema čuvaru šuma O.B. koji je mobitelom pokušao snimiti događaj tako što su ga fizički napali sa namjerom da ga onemoguće u tome“. Dakle, iz izreke pobijane presude jasno proizilazi da je O.B., a ne Š.D. imao svojstvo službene osobe, o čemu su u obrazloženju presude dati sasvim jasni i određeni razlozi, koji razlozi nisu dovedeni u pitanje suprotnim navodima u žalbi branitelja ovih optuženih.

Pri tome, pravilnost, odnosno zakonitost pobijane presude nije dovedena u pitanje ukazivanjem u žalbi branitelja optuženog A.H.1 na navode prvostepenog suda iznesene na strani 24. pasus drugi pobijane presude, gdje je sud našao neosnovanim prigovore odbrana optuženih, da Š.D. nije imao svojstvo službene osobe i da napad na njega ne može predstavljati izvršenje krivičnog djela sprečavanje službene osobe u vršenju službene radnje. Očito je da se radi o nespretnoj formulaciji takvih navoda, jer je u nastavku jasno obrazloženo da se napad na ovog oštećenog ne može posmatrati izloloavano od napada na O.B. i F.R. kao službenih osoba, a da je ovaj oštećeni bio dio tima koji su imali zadatak izvršenje službene radnje u vidu zapljene i odvoženja drvene mase. Osim toga, ovaj sud nalazi da branitelj ovog optuženog selektivno ukazujući na određene navode iz pobijane presude, zaključke prvostepenog suda u pogledu navedene odlučne činjenice nastoji dovesti u pitanje, a zanemaruje jasna utvrđenja suda da su oštećeni O.B. i F.R. kao čuvari šuma imali svojstvo službene osobe i da su kritične prilike vršili službenu radnju, a da im je u obavljanju te radnje vlastitom mehanizacijom pomagao i oštećeni Š.D., koji je za provođenje aktivnosti na privremenom oduzimanju nelegalne drvene mase (konkretno za obavljanje poslova prevlačenja i odvoza drvene mase na destinaciju) bio angažovan od strane nadležne Šumarije D.V. (strana 22. pasus drugi), kao i obrazloženje tog zaključka

izneseno na strani 23. i 24. pobijane presude. Stoga i pozivanje branitelja ovog optuženog na zakonsku definiciju pojma službene osobe iz člana 2. stav 3. KZ FBiH kako bi se oštećenom Š.D. osporilo svojstvo službene osobe je sasvim suvišno i irelevantno.

Osim toga, žalbeni navodi branitelja optuženog A.H. da se u izreci pobijane presude navodi da su svi optuženi „zajedno došli na lokalni put i traktorom zapriječili prolazak Š.D...“ ukazujući pri tome na iskaze svjedoka i optuženih iz kojih proizilazi da je ovaj optuženi došao naknadno, ne dovode u pitanje zakonitost, odnosno pravilnost pobijane presude. Iako je tačno da iz provedenih dokaza proizilazi da je ovaj optuženi došao nešto kasnije, ne radi se odlučnoj činjenici u odnosu izvršenje krivičnog djela za koje je on oglašen krivim, jer se time ne dovode u pitanje ostale radnje ovog optuženog usmjerene na sprečavanje službene osobe, oštećenog O.B. u obavljanju službenih radnji i angažovanog radnika Š.D., koji je za potrebe Šumarije D.V. obavljao prijevoz zaplijenjene drvene mase. Ovo iz razloga što provedeni dokazi upućuju na zaključak da je i optuženi A.H., zajedno sa ostalim optuženim, aktivno učestvovao u sprečavanju provođenja navedene službene radnje, tako što je upotrijebio silu prema čuvaru šuma O.B. koji je mobitelom pokušao snimiti događaj, pa ga je i on fizički napao sa namjerom da ga onemogući u tome. Pri tome, okolnost što je oštećeni Š.D. prvi pokušao snimiti mobitelom optuženog S. koji se prepirao s njim držeći pušku, nema toliko značaj kakav mu se pridaje u žalbi, jer je nesporno da je ovaj optuženi, kako to opisuje svjedok M.S. tada uletio u traktor, uhvatio Š.D. za vrat govoreći svom ocu „vidiš da te snima“, kada je oštećeni Š.D. mobitel dodao oštećenom O.B., te da su onda oni skočili na O. da mu otmu mobitel. Da je i optuženi A. skočio na traktor na kojem se nalazio Š.D., potvrđuje i svjedok I.M., a to ni odbrana ovog optuženog ne dovodi u pitanje. I ostali žalbeni prigovori branitelja optuženog A.H., kojima selektivno ukazuje na pojedine dijelove iskaza svjedoka, tvrdnjom da se Š.D. snimajući njegovog oca „cerekao“ i da je optuženi u afektu uskočio u traktor pokušavajući od njega oteti mobitel, ali da ga on dodao oštećenom O.B., ne dovode u pitanje pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pobijanoj presudi.

Nadalje, branitelj optuženog A.H.1 u žalbi iznosi tvrdnju da prvostepeni sud nije utvrdio šta je uzrok sukoba, koji je, prema navodima iz žalbe nastao upravo stoga što se ovaj optuženi i njegov sin S. nisu mogli pomiriti sa činjenicom da im se plijeni i oduzme drvo koje je posjekao S. uz odobrenje čuvara šume F.R., kojem je za to dao novčanu naknadu. Prethodno u žalbi, kako branitelj ovog optuženog, tako identično i branitelj optuženog A.H. ukazuju na svojstvo u kojem se nalaze njihovi branjenici sa optuženim S.H. (optuženi A.1 mu otac, a optuženi A. sin), opisujući čime se S. i njegova porodica bavila prije kritičnog događaja, a između ostalog, zbog nedostatka materijalnih sredstava, da se S. bavio i bespravnom sječom drveta, a sve u dogovoru sa čuvarem šuma, oštećenim R.F., kojem je u tu svrhu davao određena materijalna sredstva. Tvrde da je to nesporno i da proizilazi iz

iskaza optuženih i majke optuženog A., F.H., te da S. nikada nije otišao u šumu bez odobrenja oštećenog F.R. Branitelj optuženog A.H.1 se poziva na priloženi posjedovni list broj 52, te skicu lica mjesta sa fotodokumentacijom, koje je dostavio uz žalbu, tvrdnjom da optuženi tu dokumentaciju tokom postupka nije priložio jer nije znao da je to bitno, a da iz te dokumentacije proizilazi da se događaj desio na prilaznom putu koji je izgradio optuženi A.H.1. Obzirom da je prema navodima žalbe on vlasnik tog puta, branitelj je stava da je njegov branjenik jedini bio ovlašten da odluči da li će dozvoliti prolazak traktorom putem, kojim su oštećeni imali namjeru prevesti zaplijenjenu drvenu masu. Pri tome ne spori da je optuženi A.H.1 prilikom prepirke sa oštećenim Š.D. rekao „Ako to uradiš tamo, pašće mrtva glava“, tvrdnjom da tim riječima nije imao namjeru da spriječi odvoz drveta od strane oštećenih, već da ih upozori šta će biti ako pokušaju izvršiti prijevoz i dijelom preko njegovog zemljišta.

Ovaj sud nalazi da prethodnim žalbenim prigovorima branitelja optuženog A.H.1 i sam branitelj dolazi u kontradiktornost, prvo navodeći da je uzrok sukoba to, što ovaj optuženi nije mogao prihvatiti da se plijeni drvena masa koju je njegov sin S. posjekao u dogovoru sa čuvarom šume, oštećenim R., a potom tvrdi da je razlog prijetnje od strane optuženog, da će pasti mrtva glava, samo zbog prolaska njegovim putem. Nasuprot navodima iz žalbe branitelja ovog optuženog, prvostepeni sud je naveo sasvim jasne i konkretne razloge zbog kojih je našao neprihvatljivim tezu optuženog A.H.1 da je do sukoba došlo zbog prolaska tim putem, već u cilju sprečavanja odvoženja bespravno posječene drvene mase, među kojom se nalazila i drvena masa koju je bespravno posjekao optuženi S.H. Pri tome se sud pozvao i na iskaz svjedoka I.M., koji je potvrdio da je mu je prije na dan od kritičnog događaja rekao oštećeni O.B. da zna, da se na jednoj od dvije lokacije gdje su se nalazila bespravno posječena drva koja su trebali zaplijeniti, nalaze i drva koja je posjekao S., da ga je vidio kada je vozio drva, koja su lugari i preko noći čuvali dok se ne odvezu na lager i da je neposredno pred kritični događaj optuženi A.H.1 naišao i rekao mu da neće odvući ona drva, da će radije pasti mrtva glava. Osim toga, prvostepeni sud je taj zaključak zasnovao i na iskazu svjedoka I.K., očevidca događaja, koji se sasvim određeno izjasnio da optuženi nisu dozvoljavali da se odvozi drvena masa sa te lokacije na kojoj su se nalazila drva koja je posjekao S., i da je optuženi A.1 u dva navrata ponovio da će pasti mrtva glava ako oštećeni krenu po ta drva, kao i na iskazu tada osumnjičenog A.H., datog u tužiteljstvu. Stoga se ovakvim žalbenim prigovorima branitelja optuženog A.H.1 bez osnova osporava pravilnost pobijane presude u tom dijelu. Osim toga, sve i da je A.H.1 vlasnik spornog puta (što iz dostavljene dokumentacije ne proizilazi, jer se vlasništvo dokazuje zemljišno knjižnim izvadkom), to ne može opravdati ponašanje optuženih kritične prilike, odnosno ta okolnost im ne dozvoljava da spriječe službene osobe u vršenju službene radnje.

Ostalim žalbenim navodima branitelja optuženih A.H.1 i A.H. kojim se selektivno ukazuje na pojedine dijelove iskaza svjedoka i optuženih, bezuspješno je osporena pravilnost i potpunost utvrđenog činjeničnog stanja u pobijanoj presudi.

Prema tome, činjenično stanje iz pobijane presude je pravilno i potpuno utvrđeno pa je prvostepeni sud pravilno postupio kada je realne radnje učinjenja optuženih A.H., S.H.1 i A.H.1 kritične prilike pravno okvalifikovao kao krivično djelo Sprečavanje službene osobe u vršenju službene radnje iz člana 358. stav 1. u vezi sa članom 31. KZ FBiH, učinjenog na način opisan u prvostepenoj presudi, za koje je naveo i po ocjeni ovog suda određene i valjane razloge. Zbog toga, suprotni prigovori iz žalbe branitelja optuženih A.H. i A.H.1 da je pobijanom presudom povrijeđen krivični zakon na štetu ovih optuženih i da se u njihovim radnjama ne stiču obilježja ovog krivičnog djela, kao neosnovani nisu mogli biti uvaženi. S tim u vezi, ukazivanje branitelja optuženog A.H. da se ovo krivično djelo ne može izvršiti nečinjenjem i da je njegov branjenik samo stojao dok su se njegov otac S. i oštećeni prepirali, ne samo da je suprotan svim izvedenim dokazima, već i odbrani ovog optuženog, pa i samim prethodnim žalbenim navodima ovog branitelja. Što se tiče žalbene tvrdnje branitelja optuženog A.H.1 da se otimanje mobitela od oštećenog Š.D. ne može smatrati radnjom izvršenja navedenog krivičnog djela, o neosnovanosti prigovora takve naravi, ovaj sud se prethodno očitovao.

Ispitujući pobijanu presudu u odluci o kazni u vezi sa navodima i prigovorima iz žalbi branitelja optuženih S.H., A.H. i A.H.1, ovaj sud je imao u vidu okolnosti koje je prvostepeni sud utvrdio i naveo u obrazloženju pobijane presude. Na strani optuženog S.H. je, kako se u presudi navodi, utvrđena jedina olakšavajuća okolnost da on ranije nije osuđivan, a od otežavajućih okolnosti prvostepeni sud je cijenio činjenicu da je optuženi usmrtio O.B. i F.R., koji su u trenutku ubistva postupali kao službene osobe u vršenju službene radnje, pri čemu je odgovarajućim ovlaštenjem bio angažovan i oštećeni Š.D., što prema stavu prvostepenog suda svako od tri krivična djela čini dodatno teškim, kao i okolnost da je optuženi želio onemogućiti zapljenu i odvoženje drvene mase koju je on prethodno bespravno posjekao, čije štetne posljedice njegovih protivzakonitih radnji su oštećeni imali zadatak umanjiti. Prvostepeni sud nalazi da to zahtijeva dodatno izražavanje društvene osude počinjenih krivičnih djela od strane optuženog S.H. Nadalje, kao otežavajuća okolnost na strani ovog optuženog je cijunjeno i to koliko je članova uže porodice oštećenih O.B., Š.D. i F.R. oštećeno tim krivičnim djelima, jer je osim supruge oštećenog O.B. oštećeno i njegovih sedmero djece, zatim da su, osim supruge oštećenog Š.D. oštećeni njegov otac i četvero djece, a pored supruge oštećenog F.R., da su oštećeni također njegov otac i troje djece, što po tom osnovu čini ukupno 19 oštećenih.

Nasuprot tome, prvostepeni sud nije prihvatio osnovanim navode odbrane optuženog S.H. da se kao olakšavajuće okolnosti cijene priznanje optuženog da je ubio trojicu oštećenih, niti izraženo žaljenje ili kajanje, navodeći da se priznanje krivnje i navodno kajanje pokazuju kao deklaratorni tj. usmjereni jedino na to da se ishodi blaže kažnjavanje. Prvostepeni sud je uvjerenja da onaj, ko za osobu koju je ubio tvrdi da je zloupotrebljavala svoj položaj kao čuvar šuma radi ostvarenja lične koristi, ne osjeća iskreno žaljenje kako za tim osobama tako ni prema članovima njihovih porodica. Također je prvostepeni sud našao da nije postojao nikakav doprinos oštećenih i da optuženi S.H. nije bio isprovociran snimanjem mobitelom, što bi se prema stavu odbrane trebalo cijeliti kao olakšavajuća okolnost, jer je ubijen i oštećeni F.R. koji se od mjesta gdje su počela ubistva nalazio udaljen nekoliko desetina metara i nije imao ništa sa snimanjem mobitelom, a uz to je još pokušao pobjeći i time jasno dati do znanja da odustaje od službene radnje koju je trebao izvršiti. Kao olakšavajuću okolnost, prvostepeni sud nije uzeo u obzir navode odbrane ovog optuženog da je on pokušao izvršiti samoubistvo, nalazeći da je prvi put to pokušao iz prazne puške, a drugi puta tabletama Nozinana tačno neutvrđenog broja koje prema nalazu Specijalističke ambulante neuropsihijatrije J.U. Bolnica T. od 11.10.2017. godine nisu izazvale nikakvu ozbiljniju posljedicu osim pospanosti i otežane komunikacije kod optuženog. Imajući u vidu navedene okolnosti, prvostepeni sud je optuženom S.H. za svako od tri krivična djela Ubistvo iz člana 166. stav 1. KZ FBiH, utvrdio pojedinačne kazne zatvora u trajanju od po 12 godina, te primjenom odredaba o sticaju, osudio ga na jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od 34 godine.

Pobijajući odluku o izrečenoj kazni, branitelj ovog optuženog neosnovano prigovara da je prvostepeni sud propustio cijeliti kao olakšavajuću okolnost na strani njegovog branjenika da je isti u vrijeme izvršenja krivičnih djela bio bitno smanjeno uračunljiv, jer se o neosnovanosti navedenog žalbenog prigovora ovaj sud očitovao prethodno. Osim toga, žalbeni navodi branitelja ovog optuženog da oštećeni O.B. i F.R. nisu bili ovlašteni za izuzimanje drvne mase su suprotni izvedenim dokazima i razlozima prvostepenog suda, i kao takvi nisu uspješno osporeni žalbom branitelja. Nadalje, kako je prvostepeni sud pravilno zaključio da nije postojao nikakav doprinos oštećenog Š.D., da optuženi nije bio isprovociran snimanjem mobitelom za što su dati sasvim jasni i za ovaj sud prihvatljivi razlozi, žalbeni navodi branitelja da je prvostepeni sud te okolnosti propustio cijeliti kao olakšavajuće, nema nikakvo uporište, već se samo iznosi nedokazana žalbena tvrdnja u tom pogledu. Nadalje, imajući u vidu da je pobijana presuda donesena po okončanju glavnog pretresa, a ne u skraćenom postupku koji se vodi u slučaju priznanja krivnje optuženog, neprihvatljivi su žalbeni navodi branitelja ovog optuženog da je optuženi u ranoj fazi priznao da je izvršio tri ubistva, što bi se trebalo cijeliti kao olakšavajuća okolnost. I na kraju, žalbom su osporeni navodi iz pobijane presude kojim nije prihvaćeno iskazano žaljenje i kajanje optuženog zbog učinjenih djela, ukazujući da sud pogrešno zaključuje da

optuženi S.H. nije imao namjeru izvršiti samoubistvo, navodima da je dva puta imao namjeru sebi oduzeti život, ali da nije znao da u pušci nema metaka, kao i da nije znao da se ne može ubiti tim tabletama. Međutim, ovaj sud nalazi da branitelj optuženog na taj način samo iznosi suprotnu žalbenu tvrdnju, koja ni na koji način nije argumentirana i ne dovodi u pitanje navedeno utvrđenje prvostepenog suda.

Nadalje, i na strani optuženih A.H. i A.H.1, prvostepeni sud je cijenio njihovu raniju neosuđivanost kao jedinu olakšavajuću okolnost, dok su njihova izjavljena žaljenja zbog nastalog događaja i posljedica, te izjavljene sućuti porodicama oštećenih, prema navodima iz pobijane presude, na isti način i iz istih razloga ocijenjene neuvjerljivim i neiskrenim kao i za optuženog S.H. Kada je u pitanju zdravstveno stanje optuženog A.H., prema stavu prvostepenog suda to se ne može cijeniti kao olakšavajuća okolnost, obzirom da je ovaj optuženi istovremeno u mogućnosti i sposoban da fizički napadne oštećenog Š.D., da po vlastitim navodima učestvuje u teškim radovima koji podrazumijevaju sječu i obradu stabala, da ima vozačku dozvolu i upravlja putničkim vozilom i sl., a posebno što se osuđenicima na izdržavanju kazne zatvora pruža odgovarajuća ljekarska pomoć u okviru kaznene ustanove, a po potrebi i u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi. Nadalje, prvostepeni sud je cijenio da je optuženi A.H.1, imajući u vidu godine starosti i životno iskustvo, trebao da smiruje tenzije kako bi se dozvolilo da čuvari šume obave službene radnje, a da iz iskaza saslušanih svjedoka proizilazi da je ovaj optuženi bio taj koji je prvi započeo prepirku sa oštećenim, a zatim u više navrata prijetio kako će „pasti mrtva glava“, a da su mu se u tome kasnije pridružili i ostali optuženi. Stoga je taj sud, imajući u vidu iznesene okolnosti, zbog krivičnog djela Sprečavanje službene osobe u vršenju službene radnje iz člana 358. stav 1. u vezi sa članom 31. KZ FBiH, optuženog A.H.1 osudio na kaznu zatvora u trajanju od dvije godine, a optuženog A.H. na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i šest mjeseci.

Kako branitelj optuženog A.H.1, tako i branitelj optuženog A.H. u svojim žalbama izrečene kazne zatvora optuženim smatraju prestrogim, te oba ukazuju na neproporcionalnost u odnosu na izrečenu kaznu optuženom S.H.3, koji je istom optužnicom bio optužen za isto krivično djelo kao i ovi optuženi, a pored ovog, i za krivično djelo Nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija iz člana 371. stav 1. KZ FBiH za koja djela je priznao krivnju, te da mu je isti sud, za oba krivična djela izrekao jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od jedne godine. Pored toga, branitelj optuženog A.H. smatra nepravilnim zaključak prvostepenog suda kojim se izjašnjavao o težini srčanog oboljenja njegovog branjenika na osnovu uložene medicinske dokumentacije, tvrdnjom da je odbrana predlagala da se o težini oboljenja izjasni vještak medicinske struke, ali da je to sud odbio, a da odbrana smatra da se radi o težem srčanom oboljenju. Pored toga, branitelj ukazuje da je njegov branjenik mlada osoba i da su razlozi prvostepenog suda zašto ne prihvata

izraženo kajanje i žaljenje zbog učinjenog djela paušalni. Na sličan način i branitelj optuženog A.H.1 ukazuje na propuste prvostepenog suda da cijeni kao olakšavajuću okolnost godine života njegovog branjenika, jer se o osobi starosti 76 godina, ukazujući pri tome na oboljenja njegove supruge, između ostalih bolest srca-angina pectoris, te trombozu noge (o čemu uz žalbu prilaže medicinsku dokumentaciju) zbog čega je, prema navodima iz žalbe, posljednje dvije godine najviše vezana za krevet. Nadalje, branitelj ovog optuženog, kao i branitelj optuženog A.H. ukazuju da su optuženi izvršenjem krivičnog djela od strane sina, odnosno oca, optuženog S.H. i sami doživjeli tešku životnu tragediju i da se sve to odrazilo i na njihovo psihičko stanje.

Ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud na strani optuženog A.H., propustio cijeliti kao olakšavajuću okolnost njegove godine života, jer se radi o mladoj osobi, koja je u vrijeme izvršenja krivičnog djela imala napunjenih tek dvadeset dvije godine života, a da je na strani optuženog A.H.1 pogrešno, kao otežavajuću okolnost cijenio njegovu životnu dob, jer se ipak radi o osobi starije životne dobi, starosti od 76 godina, na što je pravilno ukazano u žalbama njihovih branitelja. Ostale istaknute okolnosti u žalbama branitelja, po ocjeni ovog suda ne mogu predstavljati olakšavajuće okolnosti, odnosno nemaju uticaja na visinu kazne.

Imajući u vidu okolnosti koje je pravilno utvrdio prvostepeni sud, ovaj sud nalazi da je izrečena jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora optuženom S.H. prestrogo odmjerena. Radi toga je djelimično uvažena žalba njegovog branitelja, na način što je ovaj sud na osnovu člana 329. ZKP FBiH prvostepenu presudu preinačio u odluci o kazni, te optuženom S.H., za tri krivična djela Ubistvo iz člana 166. stav 1. u vezi sa članom 54. KZ FBiH za koja je prvostepenom presudom oglašen krivim, primjenom istog zakonskog propisa, te čl. 42., 43b. i 49. KZ FBiH utvrdio kazne zatvora u trajanju od po 12 (dvanaest) godina za svako od tih djela, te ovog optuženog uz primjenu čl. 54. stav 1. i 54. stav 2. tačka c) KZ FBiH, osudio na jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od 32 (tridesetdvije) godine. U navedenu kaznu dugotrajnog zatvora je optuženom S.H., na osnovu člana 57. stav 1. KZ FBiH, uračunato vrijeme provedeno u pritvoru počev od 21.03.2017. godine pa do upućivanja na izdržavanje kazne. Isto tako, cijeneći okolnosti koje je pravilno utvrdio prvostepeni sud, kao i okolnosti na koje je pravilno ukazano u žalbama branitelja A.H. i A.H.1, ovaj sud je, djelimično uvažavajući žalbe njihovih branitelja, primjenom člana 329. ZKP FBiH preinačio prvostepenu presudu u dijelu odluke o kazni i u odnosu na ove optužene, tako što je optuženog A.H. osudio na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 2 (dva) mjeseca, a optuženog A.H.1 na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 4 (četiri) mjeseca. Na osnovu člana 57. stav 1. KZ FBiH, optuženom A.H. je u izrečenu kaznu zatvora uračunato vrijeme koje je on proveo u pritvoru u periodu od 21.03.2017. godine do 11.04.2017. godine. Pri tome ovaj sud nalazi da tako izrečena kazna

dugotrajnog zatvora optuženom S.H., odnosno da navedene kazne zatvora optuženim A.H. i A.H.1 odgovaraju težini učinjenih krivičnih djela, stepenu njihove krivnje, kao i okolnostima pod kojima su krivična djela učinjena i da će se sa tako izrečenim kaznama, moći postići svrha kažnjavanja iz člana 42. KZ FBiH.

Osporavajući odluku o imovinskopravnom zahtjevu iz pobijane presude, branitelj optuženog S.H. u žalbi prigovara da je prvostepeni sud tom presudom obavezao optuženog da na ime nematerijalne štete zbog smrti bliskog srodnika isplati svim oštećenim (ukupno ih ima 19) novčani iznos od po ... KM, što je ukupno ... KM, a koju odluku je, prema navodima iz žalbe branitelja, donio bez utvrđivanja svih činjenica i okolnosti bitnih za dosuđenje imovinskopavnog zahtjeva. S tim u vezi prigovara da Orijentacioni kriteriji Vrhovnog suda FBiH služe kao orijentacija i da se iznos duševnog bola ne utvrđuje po automatizmu, da nije utvrđeno da li su oštećeni bili u zajednici života sa podnosiocima imovinskopavnog zahtjeva, da nije cijenjen doprinos Š.D., kao i to da visina imovinskopavnog zahtjeva nije utvrđena vještačenjem. Osim toga, branitelj u žalbi prigovara da sud nije ispitao optuženog, niti mu dao mogućnost da se izjasni o imovinskopravnom zahtjevu i izvede dokaze u tom pravcu.

Odredbom člana 211. stav 2. ZKP FBiH, je propisano da će tužitelj, odnosno sud ispitati osumnjičenog, odnosno optuženog o činjenicama vezanim za prijedlog ovlaštene osobe u vezi ostvarivanja imovinskopavnog zahtjeva. Iz stanja spisa prvostepenog suda proizilazi da su oštećeni, putem svog punomoćnika, advokata H.K. dana 28.11.2017. godine prvostepenom sudu podnijeli pismeni prijedlog za ostvarivanje imovinskopavnog zahtjeva, koji prijedlog je pročitao od strane predsjednika vijeća na glavnom pretresu od 29.11.2017. godine, nakon čega je predsjednik vijeća konstatovao „Isti se prihvata kao dokaz“. Međutim, optuženi S.H. nije pozvan da se izjasni o prijedlogu punomoćnika oštećenih za ostvarivanje imovinskopavnog zahtjeva. Nadalje, podneskom od 20.02.2018. godine, punomoćnik oštećenih je precizirao postavljeni imovinskopavni zahtjev, koji podnesak je također pročitao na glavnom pretresu od 27.02.2018. godine, ali ni tada ovaj optuženi nije pozvan da se o tom podnesku izjasni, niti ga je u smislu odredbe člana 212. stav 2. ZKP FBiH predsjednik vijeća ispitao o činjenicama vezanim za prijedlog punomoćnika oštećenih za ostvarivanje imovinskopavnog zahtjeva. Stoga ovaj sud nalazi da je pravilno u žalbi branitelja ovog optuženog ukazano na navedeni propust prvostepenog suda, jer je pobijanom presudom svim oštećenim dosuđen imovinskopavni zahtjev, na način što je u cjelosti usvojen prijedlog njihovog punomoćnika, dok sud nije ispitao optuženog S.H. o činjenicama vezanim za taj prijedlog. Iz tog razloga, podaci krivičnog postupka ne pružaju pouzdan osnov ni za potpuno ni za djelimično presuđenje, pa je ovaj sud, uvažavajući žalbu njegovog branitelja, na osnovu člana 329. ZKP FBiH prvostepenu presudu preinačio i u dijelu odluke o imovinskopravnom zahtjevu, tako što su oštećeni S.H.2, M.B., malodobni

A.B., malodobna M.B.1, malodobna Z.B., E.B., H.B., F.F., N.R., A.R., DŽ.R., E.M., I.R., N.D., B.D., A.D., M.H., M.K. i H.D. sa ostvarivanjem imovinskopravnog zahtjeva u cjelosti upućeni na parnični postupak.

I na kraju, branitelj optuženog S.H. u žalbi osporava i odluku o troškovima krivičnog postupka iz pobijane presude, u dijelu kojom je njegov branjenik obavezan da nadoknadi troškove koji se odnose na nagradu i nužne izdatke branitelja postavljenog po službenoj dužnosti. Branitelj smatra da je takva odluka pogrešna i da je sud trebao postupiti u smislu odredbe člana 204. ZKP FBiH koju dijelom citira. Nadalje ističe da je sud pogrešno utvrdio činjenično stanje, jer iz priložene dokumentacije (uvjerenje Službe za zapošljavanje, Uvjerenje iz katastra, te uvjerenja Porezne ispostave D.V.) ne proizilazi da je optuženi dobrog imovnog stanja, a pogotovo ne onakvog kako to smatra prvostepeni sud. Tvrdi da prvostepeni sud nije utvrdio koja tačno imovina pripada optuženom i koja je vrijednost iste, te da će obavezivanjem istog na isplatu imovinskopravnog zahtjeva oštećenim i troškova branitelja što iznosi preko ... KM, biti dovedeno u pitanje izdržavanje optuženog i članova njegove porodice.

Iz pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud u smislu člana 201. stav 1. ZKP FBiH obavezoao ovog optuženog i optuženog A.H., pored ostalog i na naknadu troškova koji se odnose na nagradu i nužne izdatke postavljenog branitelja, o čemu će taj sud donijeti posebno rješenje. Prema datom obrazloženju, taj sud je našao da su optuženi takvog materijalnog stanja da su u mogućnosti u cjelosti naknaditi troškove krivičnog postupka, a da time ne dovedu u pitanje svoje izdržavanje ili izdržavanje osoba koje su oni dužni da izdržavaju, navodima da iz stanja spisa proizilazi da optuženi S.H., S.H.1 i A.H.1 u vlasništvu imaju porodične kuće, obradivo zemljište, poljoprivredne mašine, a optuženi S.H. i S.H.1 i putnička motorna vozila što pretpostavlja i finansijsku mogućnost njihovog redovnog održavanja i korištenja. S druge strane, prema stavu prvostepenog suda, optuženi nisu sudu pružili dokaze koji upućuju na suprotan zaključak, te da će o ukupnoj visini troškova krivičnog postupka i tačnom iznosu koji svaki od optuženih treba platiti na ime tih troškova sud donijeti posebno rješenje u smislu člana 200. stav 2. ZKP FBiH, kada o tome bude raspolagao svim potrebnim podacima.

Razlozi kojima se rukovodio prvostepeni sud nisu dovedeni u pitanje prednjim žalbenim navodima branitelja, niti je sud bio dužan u smislu člana 202. stav 1. ZKP FBiH utvrđivati vrijednost imovine koja pripada optuženom. Osim toga, žalbena tvrdnja branitelja da će plaćanjem troškova krivičnog postupka (čija visina nije ni utvrđena pobijanom presudom) biti dovedeno u pitanje izdržavanje optuženog, kao i osoba koje je dužan izdržavati, nije ničim argumentirana. Nadalje, visina troškova branitelja je za sada neizvjesna i ne zna se da li će ovaj optuženi biti u mogućnosti da ih plati, odnosno da li će njihovim plaćanjem biti

dovedeno u pitanje njegovo izdržavanje ili izdržavanje osoba koje je on dužan izdržavati. Na kraju, ovaj sud ukazuje na odredbu člana 202. stav 4. ZKP FBiH, kojom je između ostalog predviđeno, ukoliko se nakon donošenja odluke o troškovima utvrdi da bi plaćanjem troškova krivičnog postupka (što se odnosi i na troškove postavljenog branitelja) bilo dovedeno u pitanje izdržavanje optuženog ili izdržavanje osoba koje je on dužan izdržavati, da sudija može izdati posebno rješenje kojim oslobađa optuženog dužnosti naknade troškova krivičnog postupka. Stoga se žalba branitelja optuženog S.H. u ovom dijelu ukazuje neosnovanom.

Iz prethodno izloženih razloga, ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude u smislu člana 329. stav 1. ZKP FBiH.

Zapisničar
Amela Kešan,s.r.

Predsjednica vijeća
Nidžara Zlotrg,s.r.